

Oscar Wilde (1854 – 1900): Jak je důležité mít Filipa (Lehkovážná komedie pro vážné lidi) (1895)

Struktura zkoušky:

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B.1. Doba a místo (děje);

2. Kompozice;

3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

4. Námět, témata, hlavní motivy;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

První dějství

(...) GVENDOLINA: Jsem s panem Worthingem zasnoubena, matinko.

Oba společně vstanou.

LADY BRACKNELLOVÁ: Promiň, ale nejsi zasnoubena s nikým. Až s někým zasnoubena budeš, dovíš se to ode mne nebo od otce, když mu to dovolí jeho zdravotní stav. Zasnoubení má spadnout na mladou dívku jako překvapení, jestli radostné nebo neradostné, to záleží na okolnostech. Dívky samy nemají v téhle věci co rozhodovat... A nyní položím několik otázek vám, pane Worthingu. Zatím co budu ten výsledek provádět, ty, Gvendolino, na mě počkáš dole v kočáře.

GVENDOLINA (*vyčítavě*): Matinko!

LADY BRACKNELLOVÁ: V kočáře, Gvendolino! (...)

GVENDOLINA: Ano, matinko. (*Odchází, ohlíží se na Jacka*)

LADY BRACKNELLOVÁ (*usedá*): Můžete se posadit, pane Worthingu. (*Hledá v kabelce notýsek a tužku*)

JACK: Děkuji, lady Bracknellová, zůstanu raději stát.

LADY BRACKNELLOVÁ (*s tužkou a notýskem v ruce*): Považuji za svou povinnost vám říci, že nejste zapsán v mém seznamu mladíků na ženění, ačkoliv mám stejný seznam jako drahá vévodkyně z Boltonu. My dvě totiž pracujeme spolu. Nicméně jsem ochotna připsat si vaše jméno, když vaše odpovědi budou takové, jaké požaduje skutečně milující matka. Kouříte?

JACK: Inu... ano, musím přiznat, že kouřím.

LADY BRACKNELLOVÁ: To slyším ráda. Muž má mít stále nějaké zaměstnání. Beztak je v Londýně příliš mnoho zahalečů. Kolik je vám let?

JACK: Dvacet devět.

LADY BRACKNELLOVÁ: Velmi vhodný věk na ženění. Zastávám odjakživa názor, že muž, který si přeje se oženit, má buď vědět všechno, nebo nevědět nic. Co víte vy?

JACK (*po krátkém zaváhání*): Nevím nic, lady Bracknellová.

LADY BRACKNELLOVÁ: To mě těší. Neschvaluji nic, co ruší vrozenou nevědomost. Nevědomost je jako jemné exotické ovoce; stačí dotyk a pel je pryč. Celá teorie moderní výchovy je od základů nezdravá. Naštěstí aspoň v Anglii nemá výchova pražádné výsledky. Kdyby je měla, znamenalo by to nebezpečí pro vyšší vrstvy a vedlo by to asi k násilnostem v bohatých čtvrtích. Jaký máte příjem?

JACK: Sedm až osm tisíc ročně.

LADY BRACKNELLOVÁ (*dělá si poznámku do notýsku*): Z pozemků nebo z cenných papírů?

JACK: Hlavně z cenných papírů.

LADY BRACKNELLOVÁ: To je uspokojivé. (...)

JACK: Mám dům na venkově a u toho ovšem nějaké pozemky jsou....

LADY BRACKNELLOVÁ: Dům na venkově! Kolik je tam ložnic? Počkejte, to můžeme probrat až potom. Ale ve městě máte doufám taky dům. Nikdo přece nemůže chtít, aby se dívka tak prostinká a nezkažená jako Gvendolina usadila na venkově.

JACK: Nu, patří mi jeden dům na Belgrave Square, ale ten jsem na rok pronajal lady Bloxhamové. Mohu jí ovšem kdykoli dát šestiměsíční výpověď.

LADY BRACKNELLOVÁ: Lady Bloxhamová? Tu neznám. (...) Které číslo na Belgrave Square?

JACK: Sto čtyřicet devět.

LADY BRACKNELLOVÁ (*potřese hlavou*): Nemoderní strana. Tušila jsem, že v tom bude nějaký háček. Ale to se dá snadno změnit.

JACK: Ta móda, nebo ta strana?

LADY BRACKNELLOVÁ (*přísně*): Obojí, bude-li třeba. (...)

Druhé dějství

GVENDOLÍNA: Nikdy necestuji bez svého deníku. Do vlaku má mít člověk vždycky nějakou senzační četbu. (...)

GVENDOLÍNA: Vy se opravdu jmenujete John?

JACK (*skoro pyšně*): Kdyby se mi zachtělo, tak bych to mohl popřít. Mohl bych popřít všechno, kdyby se mi zachtělo. Ale jmenuji se skutečně John už dlouhá léta.

CECÍLIE (*ke Gvendolíně*): Byly jsme hanebně podvedeny obě dvě. (...)

GVENDOLÍNA: Pane Worthingu, byla bych ráda, kdybyste mi dovolil jednu otázku. Kde je váš bratr Filip? Jsme obě zasnoubeny s vaším bratrem Filipem, a tak je pro nás dost důležité vědět, kde teď ten váš bratr Filip je.

JACK (*zvolna a váhavě*): Gvendolíno, ... Cecílie, ... je to pro mě velmi trapné... Přesto vám řeknu, docela upřímně, že žádného bratra Filipa nemám. (...)

GVENDOLÍNA: Je bohužel zcela jasné, Cecílie, že ani jedna z nás není s nikým zasnoubena. (...) Pojd'me do domu! Tam se ti dva sotva za námi odváží.

CECÍLIE: Ovšem, muži jsou hrozní zbabělci, vidíte?